

Remissvar avseende Delbetänkande från Sverigeförhandlingen: Ett författningsförslag om värdeåterföring (SOU 2015:60)

Nyköpings kommun har getts möjlighet att lämna remissvar på rubricerat författningsförslag. Nyköpings kommun är starkt negativ till det nya författningsförslaget och föreslår att det avvisas. Skälen för kommunens ställningstagande är följande:

1. Frågar väletablerad huvudprincip för finansiering

Förslaget på värdeåterföring som en del av medfinansiering av infrastruktur segmenterar medfinansiering som praxis vid anläggning av statlig infrastruktur och kan leda till att de, av riksdagen beslutade, trafikpolitiska målen och arbetet i enligt med fyrstegsprincipen åsidosätts. Med andra ord, de kommuner där det finns stora exploateringsöverskott kan "köpa" sig före i kön genom medfinansiering av infrastrukturen.

2. Förutsätter bindande avtal

Om medfinansiering ska användas som metod måste avtalen vara bindande för båda parter. När det gäller järnvägsinfrastruktur är det avgörande att avtalen innehåller kapacitetsutfästelser för tågtrafik så att tågen stannar i de städer där kommunen, landstinget och regionen finansierar för infrastrukturen. Lagförslaget öppnar upp för följande scenario: En kommun förskotterar medel för järnvägsinfrastruktur och förbinder sig i ett värdeöverföringsavtal att bygga bostäder utifrån förespeglingen om en viss tågtrafikskapacitet. Staten väljer senare av någon anledning att begränsa tågtrafikskapaciteten vilket påverkar efterfrågan på bostäder negativt. Om kommunen då väljer att inte bygga i linje med avtalet skulle staten kunna neka återbetalning av förskottering. Det är ett scenario som inte är önskvärt och som skulle innebära att en kommun finansierar statlig infrastruktur som inte har något värde alls för kommunen.

3. Incitament att bygga där det behövs försvinner

Nyköpings kommun konstaterar även att författningsförslaget är enbart relevant i storstadsområden där exploateringsöverskotten utan infrastrukturåtgärder är betydande. Kommunen har idag svårt att få till en ökad exploatering då de inte bär sina exploateringskostnader. En extra kostnad genom att kommunen försöker få fastighetsägare att finansiera delar av en infrastruktur utanför exploateringsområdet betyder att exploatering inte blir av. Snarare att förslaget leder till att

exploatering i tätortsnära och ur hållbarhetsperspektiv gynnsamma områden utblir. Kommunen ser en stor risk att vi får svårt att bygga den hållbara och täta staden. Risken är att exploatering sker i områden som är billigare men är negativa ur hållbarhetsperspektiv.

4. Negativa sociala konsekvenser

Vidare ser kommunen risk att förslaget får negativa sociala konsekvenser och ökad segregation genom att ökade bostadspriser och det skapar svårigheter att skapa den blandade och attraktiva staden. Det är även så att de "optimala och nyttomaximerande" lösningar som författningsförslaget pekar på blir resultatet av förhandlingar om värdeåterföring begränsas redan idag av annan lagstiftning såsom riksintressen som begränsar exploatering.

5. Saknas beskrivning av hur nyttor ska beräknas

Kommunen konstaterar vidare att förslaget saknar beskrivningar hur nyttor beräknas. Det finns inget verktyg idag för att bedöma nyttor av investeringar på lokal nivå. Sverigeförhandlingen har, genom olika nationalekonomiska modeller försökt bedöma nyttor, vilket visat sig vara i princip omöjligt och pekar på alltför diffusa värdeökningar. Det gör det svårt att använda sig av förslaget i samband med exploatering. Exempelvis får det stora konsekvenser för beräkningarna hur långa avskrivningstider man räknar med för de investeringar som görs.

6. Hanterar endast värdeökning vid nybyggnation

En brist i förslaget är att endast värdeökning vid nybyggnation hanteras. Befintlig bebyggelse som får värdeökningar av offentliga investeringar hanteras inte.

7. Belastar de kommunala finanserna

Förskottering som finansieringsform innebär en ansträngning på de kommunala finanserna. I växande kommuner finns det ofta redan en tung finansiell belastning bland annat för kommunala investeringar i förskolor och skolor. Att ytterligare belasta kommunernas finansiella utrymme med att förskottera statliga investeringar är inte rimligt.

8. Kostnadsbelastning som konkurrerar med kärnverksamheterna

Förslaget riskerar att generera kostnader för kommunerna i gränslandet av den kommunala kompetensen som kraftigt konkurrerar med kostnaderna för kommunernas kärnverksamheter t ex att ansvara för skola, vård och omsorg.

Urban Granström

Kommunstyrelsens ordförande